

vers VOOR versLEZING 16
66 MINUTEN

JEREMIA

50-52

Gods oordeel over Babylon en de
overeenkomsten met Babylon
in Openbaring.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jeremia/50-52

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Babylon als werktuig van Gods toorn	2 min	4
2	De voorspelde verwoesting van Babylon	2 min	5
3	Cyrus neemt Babylon zonder strijd in	3 min	6
4	Gods volk moet Babylon verlaten	2 min	8
5	Babylons val en de messiaanse bevrijding	4 min	10
6	Jeruzalem als Babylon in Openbaring	4 min	11
7	Gedeelde beelden in Jeremia en Openbaring	2 min	13
8	De zinkende steen als teken van Babylons val	2 min	16
9	Israëls terugkeer en vergeving	3 min	17
10	Verloren schapen bevrijd, Babylon gestraft	4 min	19
11	Vergelding voor Babylons overmoed	4 min	22
12	Oordelen over Sion en Edom treffen Babylon	2 min	25
13	God verlaat Israël en Juda niet	3 min	27
14	De Schepper breekt zijn strijdhamer Babylon	4 min	29

15	De volken trekken tegen Babylon op	2 min	31
16	Vergelding voor het bloed van Sion	4 min	32
17	Terug naar Jeruzalem, Babylon wordt verwoest	3 min	35
18	Seraja laat de profetierol zinken	3 min	37
19	Zedekia en de val van Jeruzalem	2 min	39
20	De tempelschatten weggevoerd zoals voorzien	3 min	40
21	De terechtstelling van priesters en leiders	2 min	42
22	Jaartellingen en aantallen ballingen	2 min	43
23	Jojachins vrijlating als teken van genade	3 min	45
	Om verder te lezen		46

1

Babylon als werktuig van Gods toorn

We hebben nog drie hoofdstukken van het boek Jeremia te gaan. Twee daarvan, heel lange hoofdstukken, worden in beslag genomen door de profetie tegen Babylon. Vanaf hoofdstuk 46 hebben we een reeks kortere profetieën gezien tegen verschillende heidense volken, al waren sommige daarvan ook behoorlijk lang. De profetieën over die volken hielden in dat ze verslagen zouden worden als een oordeel van God over hen. Maar Babylon zou dat oordeel uitvoeren.

Dat werd ook al duidelijk gemaakt in hoofdstuk 25. Daar kreeg Jeremia de opdracht een wijnbeker te nemen die Gods toorn voorstelde, en daarmee langs al die volken te gaan. Alle volken die hier genoemd worden, en nog meer. Hij moest hen uit die beker laten drinken, waardoor ze zouden wankelen, struikelen en vallen als dronkaards. Dit is gewoon beeldspraak die zegt dat ze ten onder gaan. Ze gaan ten onder vanwege de toorn van God. In Jeremia 25 ging het in feite over de veroveringen die Babylon in die gebieden zou doen.

In deze profetie wordt Babylon in hoofdstuk 51, vers 7, daadwerkelijk aangeduid als:

Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker, die heel de aarde dronken maakte. Van zijn wijn hebben de volken gedronken, daarom gedragen de volken zich als een waanzinnige.

JEREMIA 51:7

In Jeremia 51:7:

Babylon was een gouden beker in de hand van de Heer die de hele aarde dronken maakte.

Dat verwijst natuurlijk terug naar wat we in hoofdstuk 25 hebben gezien. Het gaat verder in vers 7, waar staat:

De volken dronken haar wijn; daarom zijn ze de kluts kwijt. Babylon is plotseling gevallen en verwoest.

Nu is Babylon ten onder gegaan. God gebruikte Babylon om de andere volken van Zijn toorn te laten drinken. Nu is Babylon aan de beurt.

2

De voorspelde verwoesting van Babylon

In deze lange profetie zal veel herhaling voorkomen. Het grootste deel zullen we doorlezen zonder er veel commentaar bij te geven. Maar eerst wil ik een paar opmerkingen maken. Een daarvan is dat sommige dingen in deze profetie niet vervuld lijken te zijn toen het historische Babylon viel. We weten dat Babylon in handen viel van de Meden en de Perzen onder Cyrus, en Cyrus nam de stad feitelijk zonder strijd in. Sommige bewoordingen van deze profetie klinken alsof er een behoorlijke veldslag gaande is.

Bijvoorbeeld hoofdstuk 50, vers 14 en 15:

Maak u gereed tegen Babel, rondom, u allen die de boog spant.
Beschiet het, spaar geen pijl, want het heeft tegen de HEERE
gezondigd. Juich erover, rondom: het heeft zich overgegeven.
Zijn torens zijn gevallen, zijn muren afgebroken, want het is de
wraak van de HEERE. Wreek u erop, doe ermee zoals het zelf
heeft gedaan.

JEREMIA 50:14-15

Dit klinkt alsof de muren neergehaald worden, alsof er pijlen worden afgeschoten. Er wordt hevig oorlog gevoerd. Zo staat er ook in vers 29 van hetzelfde hoofdstuk:

Laat u horen tegen Babel, schutters, allen die de boog spannen.
Beleger het aan alle kanten, laat niemand ervan ontkomen.
Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft. Want het heeft overmoedig gehandeld tegen de HEERE, tegen de Heilige van Israël.

JEREMIA 50:29

Of als je naar hoofdstuk 51 kijkt, daar staat in vers 3:

Laat de boogschutter zijn boog spannen tegen wie de boog spant,
en tegen wie zich in zijn pantser verheft. Spaar zijn
jongemannen niet, sla heel zijn leger met de ban. De
gesneuvelden liggen in het land van de Chaldeeën, wie
doorstoken zijn in zijn straten.

JEREMIA 51:3-4

We zien deze beschrijvingen van hevige oorlogvoering en verovering en slachting en muren die neergehaald worden, en dat soort dingen. Die dingen gebeurden vaak inderdaad. Al die dingen gebeurden bijvoorbeeld met Jeruzalem in het jaar 70 na Christus, maar niet met Babylon toen Cyrus hen veroverde.

3

Cyrus neemt Babylon zonder strijd in

Cyrus kwam bij Babylon aan toen de koning, Belsazar, en al zijn hoge militairen dronken waren. Ze waren allemaal feest aan het vieren. Ze vierden hun onoverwinnelijkheid. De Perzen en de Meden stonden buiten en vormden een bedreiging, maar Babylon had muren die niet te overwinnen waren. De muren van Babylon waren volgens Herodotus ongeveer 90 meter hoog. Dat is zo hoog als een

gebouw van dertig verdiepingen. En het waren brede, dikke muren. In deze profetie wordt verwezen naar de dikke muren van Babylon. Volgens Herodotus was het boven op de muren net een snelweg met acht rijstroken.

Er bestond destijds geen militaire technologie waarmee je een stad met zulke muren kon veroveren. Er waren natuurlijk poorten, de plaatsen waar je naar binnen kon, maar in die doorgangen zaten sterke bronzen poorten. Een ander mogelijk kwetsbaar punt was de rivier de Eufraat, die door de stad stroomde. Die moest natuurlijk onder de muur door naar binnen, en aan de andere kant onder de muur door weer naar buiten. De rivier stroomde onder de muur door de stad in, maar er zaten ook poorten in de rivierbedding om bescherming te bieden tegen een invasie langs die weg.

We weten dat er in Jesaja 44 en 45 verwezen werd naar Cyrus en zijn rol bij de bevrijding van de Joden uit Babylon. Aan het einde van Jesaja 44 werd Cyrus zelfs bij naam genoemd als degene die God zou gebruiken om de Joden die in Babylon in gevangenschap waren, toe te staan terug te gaan en Jeruzalem te herbouwen.

In Jesaja 44:28 staat dat God over Cyrus zegt:

Die over Kores zegt: Hij is Mijn herder, en hij zal al Mijn welbehagen volbrengen, door tegen Jeruzalem te zeggen: Word gebouwd, en tegen de tempel: Word gegrondvest.

JESAJA 44:28

Vervolgens staat er in Jesaja 45:1:

Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde, tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn rechterhand, om de volken vóór hem neer te werpen, en de lendenen van koningen zal Ik ontgorden; om deuren voor hem te openen, poorten zullen niet gesloten worden:

JESAJA 45:1

Wat Cyrus deed, was de rivier de Eufraat omleiden, zodat de rivierbedding droog kwam te liggen op het punt waar de rivier onder de muur Babylon binnenkwam. De geschiedenis vertelt ons dat de poorten in de rivierbedding openstonden en dat Cyrus en zijn troepen onder de muur door marcheerden en de stad zonder strijd innamen, omdat ze de stad volkomen onvoorbereid aantroffen. Dat vertelt de Bijbel ons niet; die vermeldt dit niet eens. De stad werd niet bewaakt. Ik denk dat er waarschijnlijk enkele handlangers in de stad waren die de poorten misschien hebben geopend, hoewel God ze op bovennatuurlijke wijze kan hebben geopend. Er wordt alleen voorspeld dat ze niet gesloten zouden zijn. Er staat niet hoe ze open zouden komen te staan.

Maar waar het om gaat, is dat er geen bloedige oorlog was. De muren werden niet met stormrammen neergehaald. De soldaten werden niet in groten getale afgeslacht, hoewel koning Belsazar en waarschijnlijk zijn hoge ambtenaren samen met hem werden gedood. Maar de beschrijving van de verwoesting van Babylon hier in Jeremia lijkt niet precies overeen te komen met wat er in 539 voor Christus gebeurde, toen de Perzen de stad veroverden.

4

Gods volk moet Babylon verlaten

Iets anders wat merkwaardig is aan deze profetie, is dat Gods volk in Babylon twee of drie keer wordt aangespoord om te vluchten. Kennelijk vanwege de grote ramp die de stad zou treffen, alsof ze voor hun leven zouden moeten vluchten. In hoofdstuk 51, vers 6, staat:

Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.

JEREMIA 51:6

En vervolgens staat er in hoofdstuk 51, vers 45:

Ga weg uit zijn midden, Mijn volk, laat ieder zijn leven redden
vanwege de brandende toorn van de HEERE.

JEREMIA 51:45

Toen Babylon viel, was er geen gevaar voor het volk van God. Ze hoefden niet voor hun leven te rennen. In feite werden ze daardoor bevrijd. Ze waren gevangenen geweest in Babylon, en de val van Babylon betekende hun bevrijding. Maar deze aansporing om voor hun leven te vluchten, heeft misschien te maken met hun leven als volk. Ze konden uit Babylon vluchten, niet echt in allerijl, maar ze konden uit Babylon ontkomen zoals ze uit Egypte waren ontkomen. We zouden kunnen zeggen dat ze ook uit Egypte, voor de farao, waren gevlucht.

In hoofdstuk 51, vers 50, staat:

U die ontkomen bent aan het zwaard, ga op weg, blijf niet staan.
Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan
Jeruzalem opkomen in uw hart.

JEREMIA 51:50

Met andere woorden, nu Babylon gevallen was, moest het volk van God de stad verlaten en naar Jeruzalem gaan om die te herbouwen. Dat spreken over eruit vluchten klinkt dus alsof er onmiddellijk gevaar voor hen dreigt. Alsof ze maar beter zo hard mogelijk kunnen wegrennen voor de vallende stenen en andere dingen van de muur, of voor het bloedvergieten in de stad. Zo was het niet echt, maar de val van Babylon stelde de gevangengenomen Joden wel in staat om te vluchten, of om uit de gevangenschap terug te keren naar Jeruzalem. Het kan dus zijn dat die bewoordingen niets ingrijpenders betekenen dan dat.

5

Babylons val en de messiaanse bevrijding

Aan de andere kant is er hier nog iets om te overwegen, en dat is dat deze profetie over Babylon overgaat in de profetie tegen Babylon in Openbaring. Het boek Openbaring ontleent eigenlijk beelden aan deze profetie en aan andere profetieën in het Oude Testament, maar vooral aan deze. Want in Openbaring hoofdstuk 18 staat deze lange weeklacht over de val van Babylon. Mensen krijgen te horen dat ze daarvandaan moeten vluchten. Sterker nog, vrijwel dezelfde woorden uit Jeremia 51 en vers 9 zijn te vinden in Openbaring 18:4. Daar staat:

En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: Ga uit haar weg, Mijn volk, opdat u geen deelhebt aan haar zonden, en opdat u niet van haar plagen zult ontvangen.

OPENBARING 18:4

Deze oproep om uit Babylon weg te gaan, lijkt op een oproep die twee keer wordt gedaan in de verzen die we in Jeremia hebben bekeken. We zien dus dat enkele van dezelfde gedachten uit deze profetie tegen Babylon worden overgenomen en terechtkomen in de profetie tegen Babylon in Openbaring. Het is mogelijk dat we deze profetie moeten zien als een profetie met beide toepassingen: de val van het natuurlijke Babylon als voorloper van de val van het Babylon in Openbaring.

Dit zou niet het enige geval zijn waarin zoiets gebeurt. Er zijn bij de profeten namelijk verschillende keren waarop het einde van Babylon en de terugkeer van de ballingen uit Babylon werden genoemd in profetieën die vervolgens overgingen in een messiaans tafereel. We zullen die nu niet bekijken, maar we hebben ze eerder bekeken toen we Jesaja bestudeerden. In veel profetieën van Jesaja worden de Joden uit Babylon bevrijd om naar huis te gaan. En dan zie je dat dit als het ware verweven raakt met het messiaanse behoud. Jeremia heeft dit trouwens ook al gedaan, in de hoofdstukken 30 tot en met 33. Ook die hoofdstukken stonden in het verband van de terugkeer uit de ballingschap in Babylon, maar ze gingen ook over in het nieuwe verbond en de Messias en al die dingen.

Zoals ik eerder heb aangegeven, worden oudtestamentische profetieën over Gods bevrijding van Zijn volk in het Nieuwe Testament gezien als voorlopers van het geestelijke behoud, het ontstaan van de gemeente en haar bevrijding uit haar vroegere slavernij. Dat geldt vooral voor de profetieën over de bevrijding uit Babylon bij de val van die stad. Daarom zou de val van Babylon hier, dezelfde gebeurtenis waarover die andere oudtestamentische profetieën spreken wanneer de Joden worden vrijgelaten, gezien kunnen worden als een samenvloeien van twee dingen: de val van het oude Babylon en de nieuwtestamentische val van Babylon. Natuurlijk denken veel mensen, wanneer ze Openbaring lezen, dat het over het einde van de wereld gaat. Babylon in Openbaring wordt naar mijn mening vaak ten onrechte aangezien voor een macht uit de eindtijd. In dat geval zouden we ze niet op dezelfde manier kunnen laten samenvloeien. Want de andere profetieën die het einde van Babylon laten samenvloeien met nieuwtestamentische werkelijkheden, verbinden het met het begin van het tijdperk van de gemeente. Dat wil zeggen: de redding van de ballingen uit Babylon is als het tot Christus komen van de christenen, vanaf het begin van het tijdperk van de gemeente.

6

Jeruzalem als Babylon in Openbaring

Maar stel dat Babylon in Openbaring een verschijnsel uit de eerste eeuw is. Stel dus dat het preterisme juist is wat Openbaring betreft, en Babylon geen macht uit de laatste dagen is maar een macht uit de begindagen. Veel uitleggers geloven eigenlijk dat Babylon in Openbaring Rome is. Dat is een redelijke suggestie, maar niet de enige redelijke suggestie. Anderen, onder wie ikzelf, vermoeden dat Babylon in Openbaring Jeruzalem is: dat Jeruzalem het nieuwe Babylon is, net zoals Jeruzalem in Openbaring het nieuwe Egypte is.

De bevrijding van Gods volk uit Egypte met Mozes, of uit Babylon door Cyrus, zijn allebei modellen van redding en behoud die worden opgevat als iets wat in Christus zijn vervulling vindt. In het boek Openbaring wordt Jeruzalem uitdrukkelijk Egypte en Sodom genoemd. In Openbaring 11:8 staat:

En hun dode lichamen zullen liggen op de straat van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.

OPENBARING 11:8

Waarom? Omdat het overblijfsel van de gemeente, het overblijfsel van Israël, vóór de val van Jeruzalem uit de stad vluchtte, net zoals de Joden bij de uittocht uit Egypte vluchtten. Dit is hetzelfde als de Joden die uit Babylon vluchten, of het lijkt er in elk geval heel sterk op. Daarom is het heel natuurlijk dat hetzelfde boek dat Jeruzalem als een nieuw Egypte beschouwt, Jeruzalem ook als een nieuw Babylon beschouwt. Beide zijn landen waaruit Gods volk ontsnapte. Daarom zou de val van Babylon in Openbaring een verwijzing kunnen zijn naar de val van Jeruzalem.

Dat zou een stelling zijn die uitvoeriger verdedigd zou moeten worden dan we hier kunnen doen. Laat ik volstaan met te zeggen dat ik persoonlijk geloof dat die te verdedigen is. Ik geloof persoonlijk dat het vereenzelvigen van Babylon in Openbaring met Jeruzalem een redelijke, mogelijk de meest redelijke, samenhangende verklaring is van de aanwijzingen die Openbaring zelf geeft over de stad waarover het spreekt.

Als dat waar is, valt de val van Jeruzalem inderdaad samen met de komst van het nieuwe verbond. Het nieuwe verbond, het nieuwe Jeruzalem, wordt gevestigd, en het oude Jeruzalem, het oude verbond, wordt vernietigd. Die twee dingen worden in veel profetieën in het Oude Testament naast elkaar geplaatst, en dat ligt mogelijk ook aan deze profetie ten grondslag. Ik weet het niet zeker. Ik stel het niet dogmatisch, maar er is een klein probleem met deze profetie. Sommige dingen die erin beschreven worden, lijken niet te zijn gebeurd toen de Perzen het oude Babylon veroverden. Maar ze komen wel als werkelijkheid naar voren in Openbaring 18, bij de val van dat andere Babylon.

Zoals ik al zei: het vallen van muren, het afslachten van mensen op straat, de boogschutters die schieten, enzovoort, zijn allemaal dingen die gebeurden toen Jeruzalem in handen van de Romeinen viel, maar die niet gebeurden toen Babylon in handen van de Perzen viel. Maar als de val van Babylon in het Oude Testament een type en een schaduw is van de val van de onderdrukkende stad, Jeruzalem, aan het begin van het nieuwtestamentische tijdperk, dan zouden die twee met elkaar kunnen samenvloeien.

Als dit een wanhopige noodgreep lijkt, dan zij dat zo. Ik denk niet dat het wanhopig is. Ik weet niet of het iets is wat met zekerheid vastgesteld kan worden. Maar volgens mij doen bepaalde andere profetieën iets vergelijkbaars. Daarin vloeien het einde van Babylon en de terugkeer van de ballingen samen met de ondergang van de oude orde, de vestiging van een nieuwe orde en het behoud in het Nieuwe Testament. Ik denk dat dit in feite is waar Openbaring over gaat. Dus het gebruik van deze profetie in Openbaring, waar er inderdaad zoveel gebruik van wordt gemaakt, kan erop wijzen dat deze profetie verder kijkt dan één gebeurtenis. De val van het oude Babylon is slechts een type en een schaduw van iets wat een grotere vervulling van deze profetie is.

7

Gedeelde beelden in Jeremia en Openbaring

Laat me je een paar manieren laten zien waarop deze profetie lijkt op de profetie in Openbaring. In hoofdstuk 50 van Jeremia, in vers 8, staat:

Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeën. Ga weg, wees als bokken voor de kudde uit!

JEREMIA 50:8

Dat lijkt heel sterk op wat we in Openbaring 18:4 hebben bekeken:

Mijn volk, kom uit Babylon weg.

Hetzelfde zien we ook in hoofdstuk 51, vers 6:

Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.

JEREMIA 51:6

Het vluchten uit Babylon is hier een aansporing, en ook in Openbaring 18:4.

Ook in Jeremia, hoofdstuk 51, vers 7, staat:

Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker, die heel de aarde dronken maakte. Van zijn wijn hebben de volken gedronken, daarom gedragen de volken zich als een waanzinnige.

JEREMIA 51:7

In hoofdstuk 17 van Openbaring, waar we kennismaken met Babylon en een beschrijving van haar krijgen, staat in Openbaring 17:4 — de vrouw wordt ook aangeduid als Geheimenis Babylon, de hoer, de moeder van de hoeren:

En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels, en zij had een gouden drinkbeker in haar hand, vol van gruwelen en van onreinheid van haar hoererij.

OPENBARING 17:4

Het is vreemd, want het is niet dezelfde beeldspraak, maar de gouden beker komt op beide plaatsen voor. Babylon was een gouden beker in het Oude Testament. Babylon houdt een gouden beker vast in Openbaring. In Jeremia 51:9 staat aan het einde van vers 9:

Wij hebben getracht Babel te genezen, maar het is niet genezen.
Verlaat het, en laten wij gaan, ieder naar zijn land, want het
oordeel erover reikt tot aan de hemel, het is verheven tot aan
de wolken.

JEREMIA 51:9

Terwijl in Openbaring 18:5 staat:

Want haar zonden hebben zich opgestapeld tot aan de hemel, en
God herinnerde Zich haar ongerechtigheden.

OPENBARING 18:5

Haar oordeel heeft tot aan de hemel bereikt in Jeremia, en haar zonden hebben tot aan de hemel bereikt in Openbaring 18:5.

8

De zinkende steen als teken van Babylons val

Ook in Jeremia 51 geeft God, nadat de profetische uitspraak is voltooid, via Jeremia aan deze man Seraja de opdracht om met deze profetie naar Babylon te gaan. In vers 63 staat:

Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen. Dan moet u zeggen: Zo zal Babel wegzinken en niet meer boven komen, vanwege het onheil dat Ik erover zal brengen. En zij zullen afgemat zijn. Tot zover de woorden van Jeremia.

JEREMIA 51:63-64

Hij moet dit boek, deze profetie over Babylon, vastgebonden aan een steen in de rivier de Eufraat gooien. En hij moet zeggen dat Babylon zal vallen en niet zal opstaan. In Openbaring 18:21 staat:

En een sterke engel hief een steen op als een grote molensteen, en wierp die in de zee, en zei: Zó zal Babylon, de grote stad, met geweld neergeworpen worden, en het zal nooit meer gevonden worden.

OPENBARING 18:21

Dezelfde soort handeling: een steen in de zee gooien en aankondigen dat Babylon als een steen zal zinken en niet meer zal opstaan.

Het is interessant hoe het boek Openbaring op Jeremia steunt, maar het niet zomaar nabootst, niet zomaar dezelfde beelden overneemt en op dezelfde manier gebruikt. Maar deze weerklanken van Jeremia zijn er duidelijk in aanwezig. Dat doet vermoeden

dat de profetie van Jeremia zowel over de val van het oude Babylon spreekt als misschien over de val van Geheimenis Babylon. Die zou gezien kunnen worden als een verwijzing naar Jeruzalem in het jaar 70 na Christus.

9

Israëls terugkeer en vergeving

Nu hoofdstuk 50:

Het woord dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het land van de Chaldeeën, door de dienst van de profeet Jeremia: Verkondig onder de heidenvolken, laat het horen, hef een banier omhoog, laat het horen, verberg het niet, zeg: Babel is ingenomen, Bel staat beschaamd, Merodach is verpletterd. Zijn afgoden staan beschaamd, zijn stinkgoden zijn verpletterd.

JEREMIA 50:1-2

Bel is de Babylonische god die hier wordt genoemd. Merodach is een andere Babylonische god, Merdok.

Want een volk rukt ertegen op vanuit het noorden, en dat zal van zijn land een woestenij maken, zodat er geen inwoner in zal zijn. Van mens tot dier — zij zijn weggevlucht, weggegaan. In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen — al wenend zullen zij hun weg gaan — en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken.

JEREMIA 50:3-4

Trouwens, die uitdrukking ‘in die dagen en in die tijd’ verwijst in profetieën vaak naar het messiaanse tijdperk. We zien dezelfde uitdrukking in vers 20 van dit hoofdstuk.

Vers 20 zegt:

In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zal gezocht worden naar de ongerechtigheid van Israël, maar die zal er niet zijn, en naar de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden, want Ik zal vergeving schenken aan wie Ik laat overblijven.

JEREMIA 50:20

Dit zou duidelijk gezien kunnen worden als iets wat over het messiaanse tijdperk gaat. En vers 20 begint met dezelfde uitdrukking die we aan het begin van vers 4 vinden:

In die dagen, in die tijd, zegt de Heer, zullen de Israëlieten samen met de mensen uit Juda komen, de hele tijd huilend; ze zullen de Heer, hun God, komen zoeken en vragen naar de weg naar Sion, met hun gezicht die kant op, en zeggen: Kom, laten we ons aan de Heer verbinden met een verbond dat altijd blijft bestaan en nooit vergeten wordt.

Deze beide uitspraken, in de verzen 4 en 5 en in vers 20, die allebei beginnen met de woorden ‘in die dagen en in die tijd’, kunnen van toepassing zijn op de Joden die uit de ballingschap terugkeren. Ze zullen vragen: ‘Wat is de weg terug naar Sion? We willen terug naar Sion. We willen huilend teruggaan’, enzovoort. God zal hun zonden niet meer zien, omdat die door de Babylonische ballingschap zijn uitgewist. Dus als je hun zonden zoekt, zullen ze niet gevonden worden, omdat er in wezen verzoening voor is gedaan door de ballingschap, de 70 jaar die ze in gevangenschap hebben doorgebracht.

Het is duidelijk dat die bewoordingen kunnen verwijzen naar de terugkeer van de ballingen uit Babylon. Maar de taal is ook dezelfde taal die we elders in de messiaanse passages aantreffen, en de gevolgen zijn hetzelfde: naar Sion komen en vergeving van hun zonden ontvangen. Dat zijn de dingen die andere passages in het Oude Testament met het messiaanse tijdperk verbinden. Dus nogmaals, misschien kijken we hier naar twee dingen tegelijk. Misschien kijken we enerzijds naar de val van Babylon, met de

daaropvolgende terugkeer van de ballingen naar Jeruzalem, en anderzijds naar het messiaanse tijdperk, met de daaruit voortvloeiende vernietiging van de oude orde bij de val van Jeruzalem, een nieuw Babylon.

10

Verloren schapen bevrijd, Babylon gestraft

Vers 6:

Mijn volk — het waren verloren schapen. Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid. Zij gingen van berg naar heuvel. Zij vergaten hun rustplaats. Allen die hen vonden, verslonden hen, en hun tegenstanders zeiden: Wij laden geen schuld op ons, omdat zij gezondigd hebben tegen de HEERE, de woonplaats van de gerechtigheid, ja, de hoop van hun vaders, de HEERE.

JEREMIA 50:6-7

Dat is wat Nebukadnezar tegen Jeremia zei:

De bevelhebber van de lijfwacht liet Jeremia halen en zei tegen hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats uitgesproken, en de HEERE heeft het doen komen en gedaan zoals Hij gesproken had, want u hebt tegen de HEERE gezondigd en niet naar Zijn stem geluisterd. Daarom is dit woord aan u geschied.

JEREMIA 40:2-3

Dat was waar. Maar aan het einde van de ballingschap is dat niet meer waar. Nu is het tijd om vergeving te ontvangen en terug te keren.

Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeën. Ga weg, wees als bokken voor de kudde uit! Want zie, Ik doe opstaan en tegen Babel optrekken een menigte van grote volken uit het land in het noorden. Zij zullen zich ertegen gereedmaken. Vandaaruit zal het ingenomen worden. Hun pijlen zijn als van een bedreven held, zonder uitwerking keert er geen terug. Chaldea zal tot buit worden. Allen die het beroven, zullen verzadigd worden, spreekt de HEERE. Omdat u zich verblijdt, omdat u opspringt van vreugde, plundersaars van Mijn eigendom, omdat u dartelt als een kalf in pas gemaaid gras, en u hinnikt als machtige paarden, staat uw moeder zeer beschaamd. Zij die u gebaard heeft, is rood van schaamte. Zie, Babel is de minste onder de heidenvolken: woestijn, dorheid en wildernis. Vanwege de grote toorn van de HEERE zal het niet bewoond worden, het zal geheel en al een woestenij worden. Ieder die Babel voorbijtrekt, zal zich ontzetten en sissen van afschuw over al zijn wonden.

JEREMIA 50:8-13

Veel van deze dingen over Babylon werden eerder al over andere landen gezegd, in sommige van de eerdere godsspraken die we de vorige keer hebben gelezen en bekeken.

Maak u gereed tegen Babel, rondom, u allen die de boog spant. Beschiet het, spaar geen pijl, want het heeft tegen de HEERE gezondigd. Juich erover, rondom: het heeft zich overgegeven. Zijn torens zijn gevallen, zijn muren afgebroken, want het is de wraak van de HEERE. Wreek u erop, doe ermee zoals het zelf heeft gedaan. Roei de zaaiers uit van Babel en wie de sikkel hanteren in de oogsttijd. Voor het zwaard van de onderdrukker zullen zij omkeren, ieder naar zijn volk, en vluchten, ieder naar zijn land.

JEREMIA 50:14-16

Israël is een opgedreven schaap, leeuwen hebben het opgejaagd. Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld. Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga de koning van Babel en zijn land straffen, zoals ik de koning van Assyrië gestraft heb. Ik zal Israël terugbrengen naar zijn woonplaats. Het zal de Karmel en de Basan afweiden en op het bergland van Efraïm en Gilead zal het verzadigd worden. In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zal gezocht worden naar de ongerechtigheid van Israël, maar die zal er niet zijn, en naar de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden, want Ik zal vergeving schenken aan wie Ik laat overblijven.

JEREMIA 50:17-20

11

Vergelding voor Babylons overmoed

Tegen het land Merathaïm, ruk daartegen op. En tegen de inwoners van Pekod, verwoest en sla met de ban achter hen, spreekt de HEERE, en doe overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb. Er is oorlogsgeschreeuw in het land, een grote ramp. Hoe is de moker van heel de aarde afgehakt en stukgebroken! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de heidenvolken! Ik heb voor u een strik gezet en u werd ook gevangen, Babel, maar zelf wist u het niet. U bent betrapt en ook gegrepen, omdat u zich in de strijd tegen de HEERE hebt gemengd. De HEERE heeft Zijn schatkamer geopend en de instrumenten van Zijn gramschap naar buiten gebracht, want dit is een werk van de Heere, de HEERE van de legermachten, in het land van de Chaldeeën.

JEREMIA 50:21-25

Kom ertegen op van het einde van de aarde, open zijn graanschuren, stapel het op als korenhopen en sla het met de ban, laat het geen overblijfsel hebben. Breng al zijn jonge stieren om met het zwaard, voer ze af ter slachting. Wee hun, want hun dag is gekomen, de tijd van de vergelding aan hen. Hoor hen die gevlucht zijn en die ontkomen zijn uit het land Babel, om in Sion te verkondigen de wraak van de HEERE, onze God, de wraak voor Zijn tempel:

JEREMIA 50:26-28

Laat u horen tegen Babel, schutters, allen die de boog spannen. Beleger het aan alle kanten, laat niemand ervan ontkomen. Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft. Want het heeft overmoedig gehandeld tegen de HEERE, tegen de Heilige van Israël. Daarom zullen zijn jongemannen vallen op zijn pleinen en al zijn strijdbare mannen zullen op die dag verdelgd worden, spreekt de HEERE. Zie, Ik zál u, overmoedige! spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten. Want uw dag is gekomen, de tijd dat Ik u straffen zal. Dan zal de overmoedige struikelen en vallen, en er is niemand die hem opricht. Ja, Ik zal een vuur aansteken in zijn steden, dat alles om hem heen verteert.

JEREMIA 50:29-32

Zo zegt de HEERE van de legermachten: De Israëlieten zijn onderdrukt geweest, tezamen met de Judeeërs. Allen die hen gevangen hadden, hebben hen vastgehouden, zij hebben geweigerd hen los te laten. Maar hun Verlosser is sterk, HEERE van de legermachten is Zijn Naam. Hij zal hun rechtszaak zeker voeren, opdat Hij het land tot rust zal brengen, maar de inwoners van Babel doet Hij sidderen.

JEREMIA 50:33-34

Het zwaard over de Chaldeeën, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, over zijn vorsten en over zijn wijzen! Het zwaard over die snoevers, zodat zij dwaas zullen handelen, het zwaard over zijn helden, zodat zij ontstellen! Het zwaard over zijn paarden en over zijn strijdwagens, over alle mensen van allerlei herkomst die in zijn midden zijn, zodat zij als vrouwen worden! Het zwaard over zijn schatten, zodat zij geplunderd worden! De droogte over zijn wateren, zodat zij droogvallen! Want het is een land van beelden. Zij gedragen zich als een waanzinnige door verschrikkelijke afgoden!

JEREMIA 50:35-38

Daarom zullen er wilde woestijndieren met hyena's wonen, struisvogels zullen er wonen. Er zal voor altijd niet meer in worden gewoond, van generatie op generatie zal het niet worden bewoond. Zoals God Sodom en Gomorra en de naburige plaatsen ervan ondersteboven heeft gekeerd, spreekt de HEERE, zo zal niemand daar wonen en geen mensenkind erin verblijven. Zie, er komt een volk uit het noorden, een grote natie, en talrijke koningen worden opgewekt van de uithoeken van de aarde. Boog en werpspies hanteren zij, meedogenloos zijn zij, zij zullen geen medelijden hebben. Hun stem bruist als de zee, op paarden rijden zij, als mannen voor de strijd opgesteld, tegen u, dochter van Babel. Toen de koning van Babel het bericht over hen hoorde, verloor hij de moed. Benauwdheid greep hem aan, smart als van een barende vrouw.

JEREMIA 50:39-43

12

Oordelen over Sion en Edom treffen Babylon

Deze verzen, 41 tot en met 43, zijn eigenlijk gewoon een herhaling van hoofdstuk 6, vers 22 tot en met 24. Daar worden ze eigenlijk over en tot Sion gesproken, niet over en tot Babylon. Precies dezelfde woorden, behalve dat hier ‘tegen u, dochter van Babel’ staat. In hoofdstuk 6 gaat het over Sion:

Zo zegt de HEERE: Zie, een volk komt uit het land in het noorden, een grote natie zal opgewekt worden van de uithoeken van de aarde. Boog en werpspies grijpen zij vast, meedogenloos is het, zij zullen geen medelijden hebben. Hun geluid bruist als de zee, en zij rijden op paarden, als mannen opgesteld voor de strijd tegen u, dochter van Sion. Wij hebben het gerucht over hem gehoord, wij hebben de moed verloren, benauwdheid heeft ons aangegrepen, smart als van een barende vrouw.

JEREMIA 6:22-24

Dat staat in hoofdstuk 6, vers 22 tot en met 24.

Zo zijn ook deze volgende verzen, 44 tot en met 46, eerder al voor Edom gebruikt. In hoofdstuk 49, vers 19 tot en met 21, zijn precies deze verzen tegen Edom gebruikt. Dus verzen die ooit werden gebruikt tegen Sion en tegen Edom, die onder de Babyloniërs te lijden hadden, worden nu eenvoudigweg tegen de Babyloniërs zelf gekeerd.

Zie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de glorie van de Jordaan tegen de sterke woonplaats, want in een ogenblik zal Ik hem eruit doen wegsnellen. En wie daarvoor uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen. Want wie is Mij gelijk en wie zou Mij dagvaarden? En wie is die herder die voor Mijn aangezicht standhouden zou? Daarom, hoor het raadsbesluit van de HEERE dat Hij over Babel genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen het land van de Chaldeeën: Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen! Voorwaar, men zal de woonplaats boven hen verwoesten! Van het gerucht dat Babel ingenomen is, beeft de aarde en geschreeuw wordt gehoord onder de volken.

JEREMIA 50:44-46

Je zult die verzen herkennen, want we hebben zojuist zulke verzen in het vorige hoofdstuk gelezen. Alleen werden ze toen op Edom toegepast.

13

God verlaat Israël en Juda niet

De profetie gaat verder, hoofdstuk 51.

Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een stormwind opwekken die te gronde richt, tegen Babel en tegen de inwoners van Leb-Kamai. Ik zal op Babel wanners afsturen, zodat zij het zullen wannen en zijn land leeghalen, want zij zullen er van alle kanten vijandig tegenover staan op de dag van het onheil. Laat de boogschutter zijn boog spannen tegen wie de boog spant, en tegen wie zich in zijn pantser verheft. Spaar zijn jongemannen niet, sla heel zijn leger met de ban. De gesneuvelden liggen in het land van de Chaldeeën, wie doorstoken zijn in zijn straten. Want Israël noch Juda wordt als weduwe achtergelaten door zijn God, door de HEERE van de legermachten, al is hun land vol van schuld tegenover de Heilige van Israël.

JEREMIA 51:1-5

Dus Israël en Juda zijn niet door God verlaten, ook al was hun land ooit vol zonde. Aan het einde van deze gevangenschap wordt hun zonde niet meer gevonden.

De spreker volgt hier de verleden tijd van zijn Engelse Bijbelvertaling: 'hun land was vol zonde'. De hierboven aangehaalde Nederlandse vertaling zegt: 'al is hun land vol van schuld'.

Vers 6:

Vlucht weg uit het midden van Babel, laat ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd. Want dit is de tijd van de wraak van de HEERE, Hij vergeldt het wat het verdient.

JEREMIA 51:6

Slijp de pijlen scherp, vul de kokers! De HEERE heeft de geest van de koningen van Medië opgewekt, want Zijn plan met Babel is om het te gronde te richten, want dit is de wraak van de HEERE, de wraak voor Zijn tempel. Hef een banier omhoog tegen de muren van Babel, versterk de bewaking, stel wachters op, leg hinderlagen! Wat de HEERE Zich immers voorgenomen heeft, zal Hij ook doen: wat Hij gesproken heeft over de inwoners van Babel. U die woont aan grote wateren, die rijk bent aan schatten, uw einde is gekomen, de maat van uw winstbejag. De HEERE van de legermachten heeft gezworen bij Zichzelf: Al heb Ik u met mensen gevuld als met treksprinkhanen, toch zal men over u de vreugderoep aanheffen.

JEREMIA 51:11-14

Dat wil zeggen, de invallers zullen zo talrijk zijn als de sprinkhanen bij een sprinkhanenplaag.

De spreker volgt hier zijn Engelse Bijbelvertaling: 'Ik zal u met mensen vullen'. De hierboven aangehaalde Nederlandse vertaling zegt: 'Al heb Ik u met mensen gevuld'. Zijn uitleg over toekomstige invallers sluit aan bij de Engelse formulering.

14

De Schepper breekt zijn strijdhamer Babylon

De volgende paar verzen, 15 tot en met 19, werden oorspronkelijk ook tot Israël gericht. En ze zijn woord voor woord hetzelfde als hoofdstuk 10, vers 12 tot en met 16. Dat wil zeggen, Jeremia 10:12 tot en met 16 was letterlijk hetzelfde als vers 15 tot en met 19 hier. Alleen wordt het nu tot Babylon gericht, niet tot Israël.

Hij maakte de aarde door Zijn kracht, grondvestte de wereld door Zijn wijsheid en spande de hemel uit door Zijn inzicht. Als Hij Zijn stem laat klinken, is er gedruis van wateren aan de hemel. Hij doet dampen opstijgen van het einde van de aarde. Hij heeft bliksemflitsen bij de regen gemaakt. De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers tevoorschijn. Ieder mens is dom geworden, zonder kennis, elke edelsmid is beschaamd over zijn beeld. Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er zit in hen geen adem. Nietig zijn zij, bespottelijk werk, ten tijde van hun vergelding zullen zij vergaan. Maar het Deel van Jakob is niet als zij, want Hij is de Formeerder van alles, en Israël is de stam die Zijn eigendom is, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

JEREMIA 51:15-19

Dat wil zeggen, God is niet zoals de afgoden.

Blijkbaar spreekt Hij tegen Babylon wanneer Hij zegt:

U bent voor Mij een strijdhamer, wapenrusting. Met u zal Ik volken stukslaan, met u zal Ik koninkrijken te gronde richten.

JEREMIA 51:20

Dit gaat over de eerdere geschiedenis van Babylon, toen God hen gebruikte om de volken te veroveren.

U bent voor Mij een strijdhamer, wapenrusting. Met u zal Ik volken stukslaan, met u zal Ik koninkrijken te gronde richten. Met u zal Ik het paard en zijn ruiter stukslaan, met u zal Ik de strijdswagen en zijn ruiter stukslaan. Met u zal Ik man en vrouw stukslaan, met u zal Ik oud en jong stukslaan, met u zal Ik jongen en meisje stukslaan. Met u zal Ik de herder en zijn kudde stukslaan, met u zal Ik de akkerbouwer en zijn juk ossen stukslaan, met u zal Ik landvoogden en machthebbers stukslaan. Maar Ik zal aan Babel vergelden en aan al de inwoners van Chaldea al hun kwaad dat zij Sion aangedaan hebben — voor uw ogen — spreekt de HEERE. Zie, Ik zál u, berg die te gronde richt, spreekt de HEERE, u, die heel de aarde te gronde richt! Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, Ik zal u van de rotsen afrollen en Ik zal u maken tot een berg die in brand staat.

JEREMIA 51:20-25

Een berg is een symbool voor een regering of voor een volk. Misschien herinneren we ons dat er, toen de tweede bazuin in Openbaring klonk, een brandende berg in de zee werd geworpen, en dat de zee in bloed veranderde, een derde ervan. Ik opperde destijds dat die brandende berg misschien Jeruzalem was. Hier is het Babylon. Maar natuurlijk zou Jeruzalem het nieuwe Babylon kunnen zijn. Hij noemt het een verwoestende berg, en Hij maakt er een verbrande berg van.

Zij zullen uit u geen steen halen voor een hoek of een steen voor fundamenteën, want u zult eeuwige woestenijen worden, spreekt de HEERE.

JEREMIA 51:26

Met andere woorden, je zult in zulke kleine stukken worden gebroken dat je stenen niet meer bruikbaar zullen zijn om verder mee te bouwen.

15

De volken trekken tegen Babylon op

Hef een banier omhoog in het land, blaas de bazuin onder de heidenvolken, zet de heidenvolken in tegen de stad, roep tegen haar op de koninkrijken van Ararat, Minni en Askenaz. Stel tegen haar een legeroverste aan, laat paarden oprukken als ruige treksprinkhanen.

JEREMIA 51:27

Dit zijn allemaal koninkrijken in de omgeving van Armenië.

Zet de heidenvolken tegen haar in, de koningen van Medië, zijn landvoogden en al zijn machthebbers, ja, heel het land van zijn heerschappij. Dan zal het land beven en pijn lijden, want de gedachten van de HEERE tegen Babel staan vast, om van het land van Babel een woestenij te maken, zodat er geen inwoner meer is. De helden van Babel houden op met strijden, zij blijven in de bergvestingen zitten. Hun macht is opgedroogd, zij zijn als vrouwen geworden. Men heeft zijn woningen in brand gestoken, zijn grendels zijn stukgebroken.

JEREMIA 51:28-30

Dit gedeelte, vers 30 tot en met 32, zou erop kunnen wijzen dat Babylon zonder strijd valt. Er is veel gesproken over oorlogvoering, maar dat zou van toepassing kunnen zijn op het tweede Babylon. Het Babylon dat in handen van de Perzen viel, werd niet door oorlogvoering veroverd, maar dit lijkt erop te wijzen dat er niet gevochten wordt.

De ene ijlbode rent de andere ijlbode tegemoet, de ene boodschapper rent de andere boodschapper tegemoet, om de koning van Babel bekend te maken dat zijn stad van alle kanten wordt ingenomen, dat de doorwaadbare plaatsen zijn bezet, dat ze de rietvelden met vuur hebben verbrand en dat de strijdbare mannen door schrik overmand zijn. Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: De dochter van Babel is als een dorsvloer, het is tijd dat men die aanstamp. Nog even, en dan komt voor haar de oogsttijd.

JEREMIA 51:31-33

Dat is natuurlijk de plek waar tarwe en kaf van elkaar worden gescheiden.

16

Vergelding voor het bloed van Sion

Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft mij verslonden, heeft mij verpletterd, hij heeft mij neergezet als een leeg vat. Hij heeft mij verzwolgen als een zeemonster, hij heeft zijn buik gevuld met mijn lekkernijen, hij heeft mij weggespoeld. Laat het geweld mij en mijn familie aangedaan, komen op Babel, moet de inwoner van Sion zeggen. Laat mijn bloed komen op de inwoners van Chaldea, moet Jeruzalem zeggen.

JEREMIA 51:34-35

We herinneren ons dat Babylon in Openbaring al het bloed van de heiligen, de profeten en apostelen enzovoort op haar geweten heeft.

En het bloed van profeten en heiligen en van allen die geslacht zijn op de aarde, is in deze stad gevonden.

OPENBARING 18:24

En zo wordt ook hier gezegd dat Babylon lijdt vanwege het onschuldige bloed dat vergoten werd.

Vers 36:

Daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga uw rechtszaak voeren en Ik zal zeker wraak voor u nemen. Ik zal zijn zee droogleggen en zijn bron doen opdrogen. Babel zal worden tot steenhopen, een verblijfplaats van jakhalzen, een verschrikking en aanfluiting, zodat er geen inwoner meer is. Tezamen zullen zij brullen als jonge leeuwen en grommen als leeuwenwelpen. Als zij verhit zijn, zal Ik hun drank voorzetten; Ik zal hen dronken maken, zodat zij opspringen van schrik. Maar zij zullen een eeuwige slaap slapen, zij zullen niet ontwaken, spreekt de HEERE. Ik zal hen afvoeren als lammeren ter slachting, als rammen met bokken. Hoe is Sesach veroverd, de roem van heel de aarde ingenomen! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de volken!

JEREMIA 51:36-41

We zijn dit woord Shishak ook al eerder tegengekomen, in Jeremia 25:26. Het is een codewoord voor Babylon zelf. De eigenlijke betekenis van Sheshach heb ik niet kunnen achterhalen. Ik heb ook in een commentaar gekeken, maar daar werd het niet vermeld. Ik weet zeker dat het te vinden moet zijn. Waarom het een naam voor Babylon was, weet ik niet zeker.

De zee is tegen Babel opgerezen, met een menigte van zijn golven is het bedekt. Zijn steden zijn tot een woestenij geworden, een dor land, een wildernis, een land waarin niemand woont en waar geen mensenkind doorheen trekt. Ik zal Bel in Babel straffen, Ik zal wat hij verzwolgen heeft, uit zijn muil halen. De heidenvolken zullen niet meer naar hem toestromen. Zelfs de muur van Babel is gevallen! Ga weg uit zijn midden, Mijn volk, laat ieder zijn leven redden vanwege de brandende toorn van de HEERE. Anders zal uw hart week worden en zult u bevreesd worden door het bericht dat in het land gehoord zal worden. Want er zal een bericht komen in het ene jaar en daarna een bericht in een ander jaar, en geweld in het land, heersers tegen heersers.

JEREMIA 51:42-46

Het is een heel, heel moeilijk vers om goed te begrijpen.

Daarom zie, er komen dagen dat Ik de beelden van Babel zal straffen. Heel zijn land zal beschaamd worden, en in zijn midden zullen al zijn gesneuvelden liggen. Hemel en aarde en al wat daarin is, zullen juichen over Babel, want vanuit het noorden zullen de verwoesters eropaf komen, spreekt de HEERE.

JEREMIA 51:47-48

Dat klinkt beslist ook door in Openbaring hoofdstuk 18, vers 20, waar het over de val van Babylon gaat. Openbaring 18:20 zegt:

Verblijd u over haar, hemel, heilige apostelen en profeten, want God heeft uw vonnis aan haar voltrokken.

OPENBARING 18:20

De hemel wordt dus aangemoedigd om vreugdevol te zingen over de val van Babylon, zowel in Openbaring 18:20 als hier.

17

Terug naar Jeruzalem, Babylon wordt verwoest

Vers 49:

Zoals Babel geweest is tot een val voor de dodelijk gewonden van Israël, zo zullen in Babel de dodelijk gewonden van heel de aarde vallen. U die ontkomen bent aan het zwaard, ga op weg, blijf niet staan. Denk vanuit verre landen aan de HEERE, laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen in uw hart.

JEREMIA 51:49-50

Dat wil zeggen dat de Joden moeten overwegen om terug te gaan naar Jeruzalem, nu ze vrijgelaten zijn.

Zeg dan maar: Wij zijn beschaamd geworden, want wij hebben smaad gehoord, het schaamrood heeft ons gezicht bedekt, want vreemden zijn gekomen op de heilige plaatsen van het huis van de HEERE.

JEREMIA 51:51

Daarbij denken ze terug aan hoe Babylon eerder de tempel had verwoest.

Daarom zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik zijn beelden zal straffen, en de dodelijk gewonden zullen kermen in heel zijn land. Al klom Babel op naar de hemel, en al versterkte het de hoogte van zijn vesting, toch zullen van Mij uit verwoesters erover komen, spreekt de HEERE.

JEREMIA 51:52-53

Bedenk dat de koning van Babylon, die in Jesaja hoofdstuk 13 Lucifer wordt genoemd, zei dat hij wilde opstijgen naar de hemel, boven de sterren, enzovoort. Hier wordt bij wijze van veronderstelling over Babylon gesproken alsof het zo was. Natuurlijk was de toren van Babel het begin van Babylon. Er wordt hier dus ongetwijfeld naar verwezen:

Zelfs als Babylon tot aan de hemel zou klimmen.

Zo stond er eerder ook, in hoofdstuk 51, vers 9:

Wij hebben getracht Babel te genezen, maar het is niet genezen. Verlaat het, en laten wij gaan, ieder naar zijn land, want het oordeel erover reikt tot aan de hemel, het is verheven tot aan de wolken.

JEREMIA 51:9

Dat zou een toespeling kunnen zijn op de toren van Babel, waarmee de stad Babylon oorspronkelijk werd gesticht.

Vers 54:

Hoor, geschreeuw vanuit Babel, een grote ramp vanuit het land van de Chaldeeën. Want de HEERE is Babel aan het verwoesten en Hij zal het grote geluid eruit doen vergaan; want hun golven zullen bruisen als machtige wateren, hun gebruis zal klinken. Want de verwoester zal erover komen, over Babel, en zijn helden zullen gevangen worden genomen, hun bogen zijn verbroken, want de HEERE is een God van vergeldingen, Hij zal het hem zeker vergelden.

JEREMIA 51:54-56

Hun wapens worden met andere woorden vernietigd.

Ik zal zijn vorsten, zijn wijzen, zijn landvoogden, zijn machthebbers en zijn helden dronken maken, en zij zullen een eeuwige slaap slapen en niet ontwaken, spreekt de Koning, van Wie de Naam HEERE van de legermachten is. Zo zegt de HEERE van de legermachten: De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden, en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden. Zo hebben de volken zich voor niets moe gemaakt, de natiën voor vuur — en zij zijn afgemat.

JEREMIA 51:57-58

18

Seraja laat de profetierol zinken

Nu volgt er een korte uitgebeelde gelijkenis die Jeremia Seraja opdraagt uit te voeren. Seraja is eigenlijk de broer van Baruch. Ze hebben dezelfde vader en grootvader. Dit is dus Seraja, de broer van Baruch. Eerder, in hoofdstuk 36, gaf hij Baruch de opdracht

om de opgeschreven woorden van God in deze stad, in het huis van de HEERE, te gaan voorlezen. En zo gaat deze Seraja nu met koning Zedekia op reis naar Babylon.

Deze Seraja heeft een overheidsfunctie. Hij was kwartiermeester onder Zedekia en vergezelde Zedekia met een of ander gezantschap naar Babel, waarschijnlijk om schatting af te dragen of om zijn trouw opnieuw te bevestigen of zoiets. Omdat Seraja erheen ging en een betrouwbaar man was, gaf Jeremia hem hier een opdracht.

Het woord dat de profeet Jeremia als opdracht gaf aan Seraja, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, toen deze vanwege Zedekia, de koning van Juda, naar Babel ging, in het vierde jaar van zijn regering. Seraja nu was kwartiermeester. En Jeremia schreef al het onheil dat over Babel zou komen op een boekrol, al deze woorden die geschreven zijn tegen Babel. En Jeremia zei tegen Seraja: Zodra u in Babel komt, zult u het bezien en al deze woorden voorlezen, en zeggen: HEERE, U hebt Zelf over deze plaats gesproken dat U hem zult uitroeien, zodat er geen inwoner meer in is, van mens tot dier, maar dat hij zal worden tot eeuwige woestenijen. Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen. Dan moet u zeggen: Zo zal Babel wegzinken en niet meer boven komen, vanwege het onheil dat Ik erover zal brengen. En zij zullen afgemat zijn. Tot zover de woorden van Jeremia.

JEREMIA 51:59-64

Daar houdt Jeremia inderdaad op met spreken. Dat betekent dat het resterende hoofdstuk niet door Jeremia is geschreven. Het ging over hem, maar het was een historisch overzicht. Seraja kreeg de opdracht om in Babel de profetieën tegen Babel voor te lezen. Maar er staat niet dat hij ze in het openbaar moest voorlezen. Dat wordt misschien geïmpliceerd, maar het staat er niet. Misschien moest hij gewoon naar de rivier gaan en ze hardop voorlezen, en ze daarna in de rivier gooien, of er nu een groot

publiek bij was of niet. Het lijkt me nogal gevaarlijk om die dingen aan het hof van Nebukadnezar aan de koning voor te lezen. Er wordt ons niet verteld dat hij dat moest doen. Zelfs Baruch hoefde de Schriften niet in de aanwezigheid van Jojakim voor te lezen. Hij las ze ergens anders voor, en anderen brachten de profetie naar Jojakim.

19

Zedekia en de val van Jeruzalem

Hoofdstuk 52 loopt grotendeels parallel, op sommige plaatsen bijna woordelijk, met 2 Koningen hoofdstuk 24, vers 18, tot en met hoofdstuk 25, vers 30. Dus 2 Koningen hoofdstuk 24, vers 18, tot en met hoofdstuk 25, vers 30, bevat hetzelfde materiaal dat we hier lezen. De Joden hebben een overlevering dat Jeremia de schrijver van Koningen is. Dat zou kunnen, maar misschien is hij niet eens de schrijver van dit hoofdstuk. Maar het komt heel sterk overeen met het hoofdstuk uit 2 Koningen. Misschien was Baruch de schrijver van beide.

Hoe dan ook:

Zedekia was eenentwintig jaar oud, toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna.

JEREMIA 52:1

Een andere Jeremia natuurlijk.

Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat Jojakim gedaan had. Want het gebeurde vanwege de toorn van de HEERE tegen Jeruzalem en Juda dat Hij hen verwierp van voor Zijn aangezicht. En Zedekia kwam in opstand tegen de koning van Babel.

JEREMIA 52:2-3

Wat in de volgende verzen staat, vers 4 tot en met 11, is al verteld. Deze informatie is al gegeven in hoofdstuk 39, vers 1 tot en met 7. Het is dus gewoon een herhaling van wat we daar al hebben gelezen. Er wordt verteld hoe Zedekia en zijn voornaamste legeraanvoerders vluchtten toen de Babyloniërs door de muren van Jeruzalem heen braken. Maar ze werden op de vlakte gevangengenomen en teruggebracht. Zijn zonen werden voor zijn ogen gedood, en zijn ogen werden door Nebukadnezar uitgestoken. Dat staat hier in vers 4 tot en met 11. Het stond ook al in hoofdstuk 39, vers 1 tot en met 7.

20

De tempelschatten weggevoerd zoals voorzien

Vers 12 tot en met 23 zullen we niet lezen, eenvoudigweg omdat het vooral een opsomming is van de schatten uit Jeruzalem die Nebuzaradan, onder Nebukadnezar, verzamelde om naar Babel mee te nemen. Er wordt uitvoerig ingegaan op lepels en schalen, bronzen schalen en andere dingen die Salomo had gemaakt, toen de tempel werd verwoest en helemaal leeggehaald. Alle schatten van Jeruzalem werden weggevoerd. Dit is voornamelijk een opsomming van de dingen die naar Babel werden weggevoerd. We zullen het niet in detail lezen.

Maar ik wil er wel op wijzen dat dit gedeelte in vers 12 tot en met 23 de vervulling vastlegt van een voorspelling die Jesaja deed in Jesaja 39, toen hij tegen Hizkia sprak. Toen Hizkia van zijn ziekte was hersteld, kwamen er gezanten uit Babel, dat in die tijd geen erg belangrijk volk was. Babel was in de tijd van Hizkia niet erg machtig en op geen enkele manier intimiderend of angstaanjagend voor Israël. Dit is honderd jaar vóór de tijd van Jeremia, vóór de tijd van Nebukadnezar. Maar er kwamen gezanten uit Babel naar Juda om Hizkia te feliciteren met zijn herstel van zijn ziekte. Hij liet hun alle schatten van zijn huis en van de stad zien.

Toen ze weg waren, kwam Jesaja naar hem toe en zei:

Hij zei: Wat hebben zij in uw huis gezien? Hizkia zei: Zij hebben alles gezien wat er in mijn huis is. Er is niets in mijn schatkamers wat ik hun niet heb laten zien.

JESAJA 39:4

En in vers 6, Jesaja 39:6, zei Jesaja:

Zie, er komen dagen dat alles wat er in uw huis is en wat uw vaders tot op deze dag hebben opgeslagen, naar Babel zal worden weggevoerd. Er zal niets overblijven, zegt de HEERE.

JESAJA 39:6

Dus ongeveer honderdvijftig jaar voordat dit in vervulling ging, voorspelde Jesaja dat alle dingen in Jeruzalem naar Babel zouden worden weggevoerd. Jeremia hoofdstuk 52, vers 12 tot en met 23, doet daar verslag van. Eigenlijk had Jeremia het ook voorspeld in Jeremia hoofdstuk 27, vers 21 en 22. Jeremia 27:21-22. Jeremia zei:

ja, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël, over de voorwerpen die in het huis van de HEERE, het huis van de koning van Juda en in Jeruzalem zijn overgebleven: Naar Babel zullen zij gebracht worden en daar zullen ze zijn tot de dag dat Ik ernaar zal omzien, spreekt de HEERE. Dan zal Ik ze weghalen en naar deze plaats terugbrengen.

JEREMIA 27:21-22

Dus hier wordt beschreven dat het wegvoeren van de voorwerpen naar Babel in vervulling ging, zoals het voorspeld was.

21

De terechtstelling van priesters en leiders

Dan staat er in vers 24:

Ook nam de bevelhebber van de lijfwacht Seraja, de hoofdpriester, Zefanja, de tweede priester, en de drie deurwachters mee.

JEREMIA 52:24

Dit is niet de man die de vriend van Jeremia en de kwartiermeester was. Dit is de hoofdpriester. De hogepriester ten tijde van de val van Jeruzalem heette Seraja. Hij was trouwens de kleinzoon van Hilkia, de priester die de boekrol had gevonden in de tijd van Josia. De hogepriester in Jeruzalem in de dagen van Josia was Hilkia, en hij was de grootvader van deze man, Seraja.

Dat weten we uit het geslachtsregister dat we vinden in 1 Kronieken 6, vers 14 en 15. Deze man was de kleinzoon van Hilkia, maar hij was de grootvader van Jozua, de zoon van Zadok, die als priester met de ballingen terugkwam, samen met Zerubbabel. Bedenk dat Zerubbabel de landvoogd was en Jozua de hogepriester toen de ballingen terugkeerden, in de tijd van Kores. De hogepriester Jozua, die met Zerubbabel terugkeerde, was de kleinzoon van deze man, Seraja. Ezra was ook familie van hem. Ezra stamde ook van deze man af. Deze man was dus belangrijk. Hij was niet alleen de hogepriester, maar was ook binnen enkele generaties verwant aan een aantal andere belangrijke hogepriesters. Bij deze gelegenheid werd hij echter gedood.

Dit zijn tempelfunctionarissen.

En uit de stad nam hij een hoveling mee die over de strijdbare mannen aangesteld was, en zeven mannen uit degenen die het aangezicht van de koning mochten zien, die in de stad werden aangetroffen, met de schrijver van de bevelhebber van het leger, die ten behoeve van de oorlog de bevolking van het land inschreef, en zestig man van de bevolking van het land, die binnen de stad werden aangetroffen. Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, nam hen mee en bracht hen naar de koning van Babel in Ribla. De koning van Babel liet hen neerslaan en doden in Ribla, in het land van Hamath. Zo werd Juda uit zijn land in ballingschap weggevoerd.

JEREMIA 52:25-27

22

Jaartellingen en aantallen ballingen

Dit is het volk dat Nebukadrezar in ballingschap heeft gevoerd: in het zevende jaar drieduizend drieëntwintig Judeeërs, in het achttiende regeringsjaar van Nebukadrezar achthonderdtweëndertig personen uit Jeruzalem. In het drieëntwintigste regeringsjaar van Nebukadrezar voerde Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, van de Judeeërs zevenhonderdvijfenveertig personen in ballingschap. Alle personen bij elkaar: vierduizend zeshonderd.

JEREMIA 52:28-30

Sommige van deze getallen zijn in Koningen anders. Wat hier bijvoorbeeld het zevende jaar en het achttiende jaar wordt genoemd, wordt in 2 Koningen het achtste jaar en het negentiende jaar genoemd. In plaats van het zevende is het het achtste. In plaats van het achttiende is het het negentiende. Maar dit is ongetwijfeld te verklaren door het gebruik van de Babylonische telling. Eerder, in hoofdstuk 25, zien we dat Jeremia de telling van Jeruzalem had gebruikt. Daarbij wordt het begin van de regering van een koning in een gedeelte van een jaar als een heel jaar gerekend. De Babylonische telling deed dat niet. Wat de Joden dus het tweede jaar zouden noemen, zou door de Babyloniërs eigenlijk het eerste regeringsjaar van de koning worden genoemd. Zo berekenden zij dat nu eenmaal.

Het lijkt erop dat 2 Koningen de telling van Jeruzalem volgt, en dat Jeremia hier de Babylonische telling volgt, waardoor hij op andere getallen uitkomt. Maar het is hetzelfde jaar. Het vreemde is dat hier de Babylonische telling wordt gebruikt, terwijl Jeremia eerder de telling van Jeruzalem gebruikte, de Joodse telling. Dat zou erop kunnen wijzen dat een latere Babylonische schrijver dit hoofdstuk heeft toegevoegd en daarbij de Babylonische telling heeft gebruikt.

Ook de aantallen mensen zijn hier anders dan in Koningen. Het aantal van 3.023 Joden in vers 28 is een aantal dat niet overeenkomt met de aantallen in Koningen. In Koningen worden een aantal van 10.000 en een aantal van 8.000 genoemd, die hier niet voorkomen. Geleerden hebben geopperd dat de gedeelten in Koningen misschien gaan over de volledige gezinnen van deze mannen, terwijl Jeremia alleen spreekt over de gezinshoofden, het aantal gezinnen dat er was.

23

Jojachins vrijlating als teken van genade

Dit boek eindigt op dezelfde manier als 2 Koningen, met een sprankje licht. Hoewel de Joden in ballingschap worden weggevoerd, wordt Jechonia, die al in 597 voor Christus gevangen was weggevoerd, na zevenendertig jaar gevangenschap uit de gevangenis vrijgelaten. Er staat:

Het gebeurde in het zevenendertigste jaar van de ballingschap van Jojachin, de koning van Juda, in de twaalfde maand, op de vijftiengste van de maand, dat Evil-Merodach, de koning van Babel, in het eerste jaar van zijn koningschap, Jojachin, de koning van Juda, gratie verleende en hem uit de gevangenis haalde.

JEREMIA 52:31

Hij is een opvolger van Nebukadnezar.

De man had maar drie maanden in Jeruzalem geregeerd, maar hij kreeg een gevangenisstraf van zevenendertig jaar. Hij was eigenlijk niet in opstand gekomen. Hij werd alleen afgezet omdat men vermoedde dat hij niet trouw was.

Hij sprak vriendelijk met hem en stelde zijn zetel boven de zetel van de koningen die met hem in Babel waren.

JEREMIA 52:32

Dat wil zeggen, de andere gevangengenomen koningen. De Babyloniërs toonden wel een zekere mate van respect voor de koningen die ze overwonnen. Jechonia werd gestraft met zevenendertig jaar gevangenschap, maar hij werd vrijgelaten en kreeg een betere plaats aan tafel dan andere koningen van de overwonnen volken.

Jojachin legde zijn gevangeniskleren af en gebruikte steeds de maaltijd bij hem, al de dagen van zijn leven. En wat betreft zijn levensonderhoud: een voortdurend levensonderhoud werd hem door de koning van Babel verstrekt, een dagelijkse hoeveelheid, tot de dag van zijn dood, al de dagen van zijn leven.

JEREMIA 52:33-34

Waarom wordt dit aan het einde vermeld? Misschien om te suggereren dat hieruit blijkt dat God de ballingen niet volledig had verlaten. Terwijl ze nog in ballingschap waren, werd hun zelfs deze barmhartigheid bewezen door koning Evil-Merodach. Hij behandelde de koning van de Joden, Jechonia, met meer eerbied dan andere heidense koningen die hij had overwonnen. Misschien wordt hiermee gesuggereerd, hoewel het niet ronduit wordt gezegd, dat dit het werk was van God, Die Zijn volk barmhartigheid bewees, zelfs terwijl ze in Babylon waren.

Wanneer we Daniël en Ezechiël bestuderen, vertellen deze boeken ook wat God met Zijn volk in Babylon deed. Want hoewel Jeremia niet naar Babylon ging, leefde hij lang genoeg om de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap mee te maken. Maar Ezechiël en Daniël waren al eerder naar Babylon weggevoerd: Daniël als allereerste, in 605 voor Christus, en Ezechiël later, in 597 voor Christus. De boeken Ezechiël en Daniël horen bij de Babylonische ballingschap en zijn geschreven door profeten die onder de omstandigheden van die ballingschap leefden, vóór de terugkeer naar Jeruzalem. Die boeken horen dus duidelijk op die specifieke plaats in de chronologie thuis.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jeremia 51:7
- Jeremia 50:14-15
- Jeremia 50:29
- Jeremia 51:3-4
- Jesaja 44:28
- Jesaja 45:1
- Jeremia 51:6
- Jeremia 51:45
- Jeremia 51:50
- Openbaring 18:4
- Openbaring 11:8
- Jeremia 50:8
- Openbaring 17:4
- Jeremia 51:9
- Openbaring 18:5
- Jeremia 51:63-64
- Openbaring 18:21
- Jeremia 50:1-2
- Jeremia 50:3-4
- Jeremia 50:20
- Jeremia 50:6-7
- Jeremia 40:2-3
- Jeremia 50:8-13
- Jeremia 50:14-16
- Jeremia 50:17-20
- Jeremia 50:21-25
- Jeremia 50:26-28
- Jeremia 50:29-32
- Jeremia 50:33-34
- Jeremia 50:35-38
- Jeremia 50:39-43
- Jeremia 6:22-24
- Jeremia 50:44-46
- Jeremia 51:1-5

- Jeremia 51:11-14
- Jeremia 51:15-19
- Jeremia 51:20
- Jeremia 51:20-25
- Jeremia 51:26
- Jeremia 51:27
- Jeremia 51:28-30
- Jeremia 51:31-33
- Jeremia 51:34-35
- Openbaring 18:24
- Jeremia 51:36-41
- Jeremia 51:42-46
- Jeremia 51:47-48
- Openbaring 18:20
- Jeremia 51:49-50
- Jeremia 51:51
- Jeremia 51:52-53
- Jeremia 51:54-56
- Jeremia 51:57-58
- Jeremia 51:59-64
- Jeremia 52:1
- Jeremia 52:2-3
- Jesaja 39:4
- Jesaja 39:6
- Jeremia 27:21-22
- Jeremia 52:24
- Jeremia 52:25-27
- Jeremia 52:28-30
- Jeremia 52:31
- Jeremia 52:32
- Jeremia 52:33-34

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.